

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ
ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

The Relationship between Academic Leadership of School Administrators
with the Effectiveness of Academic Affairs Administration in Basic Education
Institutions under Surin Primary Educational Service Area Office 3

สรายุทธ สุขะ¹, สุชิน ม่วงมี² และ นงลักษณ์ เรือนทอง³

Sarayut Suya¹, Suchin Moungmee², and Nongluk Rueanthong³

บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันรัชต์ภาคย์

Graduate School, Rajapark Institute, Thailand

E-mail: Sarayutx1994@gmail.com

Received February 1, 2025; Revised February 25, 2025; Accepted March 18, 2025

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 336 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ เครชชี และ มอร์แกน และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น และสุ่มตัวอย่างตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และพบความแตกต่างจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ่ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ เมื่อจำแนกตามเพศ

ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมาก ($r = .977^{**}$)

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำทางวิชาการ; การบริหารงานวิชาการ; ผู้บริหารสถานศึกษา; สถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน; สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

Abstract

This article aimed to study (1) the academic leadership of school administrators and the effectiveness of academic management (2) compare the academic leadership of school administrators and the effectiveness of academic management categorized by gender educational level and work experience, and (3) examine the relationship between the academic leadership of school administrators and the effectiveness of academic management The research sample consisted of 336 teachers in basic education schools under the Surin Primary Educational Service Area Office 3. The sample size was determined using the table of Krejcie and Morgan, and the sample was selected using stratified random sampling and proportional sampling methods. The statistical techniques used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, one-way analysis of variance, and post hoc comparisons using Scheffe's method and Pearson's correlation coefficient. The findings of the study revealed that (1) The overall academic leadership of school administrators and the effectiveness of academic management were at a high level (2) The comparison of academic leadership of school administrators and the effectiveness of academic management categorized by gender, educational level and work experience showed significant differences at the .05 level (3) There was a strong positive correlation between the academic leadership of school administrators and the effectiveness of academic management ($r = .977^{**}$).

Keywords: academic leadership; academic administration; educational administrator; basic education institutions; Under the Surin Primary Education Service Area Office 3

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 มาตรา 39 ได้บัญญัติให้ กระทรวงศึกษาธิการมีการกระจายอำนาจการบริหารงาน และการจัดการศึกษาในสถานศึกษาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (Office of the National Education Commission, 2010) ซึ่งงานทั้ง 4 ด้าน มีความสำคัญยิ่งในการบริหารสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการ ถือเป็นหัวใจและเป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องถือเป็นภารกิจหลัก ตระหนักในภารกิจ รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน (Kao-ian, 2014) การบริหารงานวิชาการนั้นเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหารจะต้องมีความตระหนักถึงการมีส่วนร่วม เพื่อให้การส่งเสริม สนับสนุน ร่วมคิดร่วมทำในการทำงานเป็นทีม และจะต้องได้รับการเตรียมความพร้อม มองเห็นคุณค่า มีความรู้ความเข้าใจ ตลอดจนการติดตามกำกับดูแลการดำเนินงานในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (Akem, 2014) เพราะงานวิชาการนั้นเป็นตัวบ่งชี้ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพของผลผลิตของสถานศึกษา และเป็นที่ยอมรับของสังคม ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ได้ตามมาตรฐาน (Tharasisutthi, 2007) ผู้นำทางวิชาการต้องมีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีการเรียนรู้ ความรู้เกี่ยวกับการสอน และความรู้เกี่ยวกับหลักสูตร เพื่อเป็นพลังขับเคลื่อนทางการศึกษา ตลอดจนความสามารถในการสื่อสาร และแสดงให้นักเรียน ครู และผู้ปกครองเห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้ การสอนเป็นสิ่งสำคัญและมีคุณค่า ผู้บริหารโรงเรียนต้องเป็นสัญลักษณ์ที่เป็นแรงขับเคลื่อนและมีภาวะผู้นำทางวิชาการ (McEwan, 2003) ซึ่งสอดคล้องกับ Purkey and Smith (1983) ที่แสดงผลการวิจัยให้เห็นว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการมีผลต่อการเรียนการสอนอย่างกว้างขวาง ซึ่งเกิดจากการกระทำของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างชัดเจน โรงเรียนมีประสิทธิภาพในการใช้เทคนิคการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสม จึงปฏิเสธไม่ได้ว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีส่วนสนับสนุนการบริหารจัดการงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ โดยใช้ความรู้ความสามารถบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ

ผลการพัฒนาการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ในช่วงที่ผ่านมา พบว่า คุณภาพการศึกษาประสบปัญหาหลายด้านที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ผลการพัฒนายังไม่เป็นที่น่าพึงพอใจ เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากผลการทดสอบทางการศึกษายังอยู่ในระดับต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ (Surin Primary Education Service Area Office 3, 2024) ซึ่งปัญหาล้วนหนึ่งมาจากการจัดการเรียนการสอนไม่เต็มที่ ปัญหาการอ่านออกเขียนได้ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ อัตราการจบ

ตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนดยังมีนักเรียนส่วนหนึ่งไม่จบตามระยะเวลาที่หลักสูตรกำหนด จำเป็นจะต้องเร่งพัฒนาด้านคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน ด้านประสิทธิภาพการจัดการศึกษา ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการและการใช้จ่ายงบประมาณทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง และระบบการจัดการที่ต้องได้รับการปรับปรุงอย่างเร่งด่วน

จากความเป็นมาของสภาพปัญหาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยผลจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ จะทำให้ได้ทราบระดับของการปฏิบัติงานทางวิชาชีพของตน และการนำข้อมูลที่ได้ไปปรับใช้เป็นแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำกับประสิทธิผลงานวิชาการ พร้อมทั้งมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ สามารถพัฒนาบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสม ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการรักษาวิชาชีพ ซึ่งเป็นวิชาชีพชั้นสูงเป็นประโยชน์ในการพัฒนาวิชาชีพ ทำให้เกิดความศรัทธา และการยกย่องมากยิ่งขึ้นต่อไปในอนาคตได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

การทบทวนวรรณกรรม

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษา เปรียบเทียบ และรวบรวมข้อเสนอแนะภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ผู้วิจัยได้ศึกษา ค้นคว้า และรวบรวมหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (PhraAnurak Judsee & Poovatanakul, 2022; Thayida & Benjawan, 2022; Chotikunchorn, 2018) โดยมีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมการบริหารที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกตามบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติกิจกรรม เพื่อพัฒนางานทางวิชาการ มี 5 องค์ประกอบหลัก ดังนี้

1.1 การกำหนดวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดทิศทางภารกิจการดำเนินงานการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้ชัดเจน นำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม โดยวิธีสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายการเรียนรู้ของโรงเรียน กำหนดนโยบายการเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีความสำคัญในการบริหารงานวิชาการมากกว่าด้านอื่น สร้างเกณฑ์มาตรฐานทางวิชาการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาการ ประมวลผล ความก้าวหน้าทางวิสัยทัศน์พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน

1.2 การพัฒนาหลักสูตร และการเรียนการสอน หมายถึง การปรับปรุง เปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรการสอนแบบเดิมให้ดีขึ้นสอดคล้องกับความต้องการของบุคคล และท้องถิ่น เกิดผลดีแก่ผู้เรียน และผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสูงสุด มีการวิเคราะห์หลักสูตร การกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร การจัดทำโครงสร้าง หลักสูตรการจัดทำหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินผลหลักสูตร

1.3 การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้บรรลุคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีการปรับปรุงสถานที่ให้เป็นปัจจุบัน ส่งเสริมให้บุคลากรมีพฤติกรรมในการบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายของสถานศึกษาประกอบด้วย การสร้างแรงจูงใจ การสร้างขวัญกำลังใจ และส่งเสริมให้บุคลากรเรียนรู้ และพัฒนาตนเอง ให้ความมั่นคงปลอดภัย และการพัฒนาสภาพแวดล้อม

1.4 การพัฒนานักเรียน หมายถึง กระบวนการที่ผู้บริหารส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนให้ดียิ่งขึ้นด้วยวิธีที่หลากหลาย เช่น ติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน วิเคราะห์ข้อมูลในการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน ส่งเสริมการสืบค้นความรู้ การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

1.5 การพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ครูในสถานศึกษา มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้ดีขึ้นด้วยวิธีการที่หลากหลาย เช่น สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมกิจกรรม การพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าประสงค์ของโรงเรียน จัดให้มีกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน วางแผนพัฒนาวิชาชีพครูที่จำเป็นต่อครู และที่ครูต้องการ ส่งเสริมจัดทำแผนพัฒนาวิชาชีพครูเป็นรายบุคคลร่วมกับครูในการจัดอบรม การพัฒนาวิชาชีพครูในโรงเรียน จัดหาวัสดุอุปกรณ์ และแหล่งความรู้ทางวิชาชีพให้แก่ครู จัดฝึกอบรมภายใน เพื่อให้เกิดความร่วมมือนิเทศการสอนประเมินผลการทำงานของครู เพื่อให้ครูเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทำงานโดยนำหลักการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนา

2. ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ หมายถึง ผลสำเร็จของการดำเนินงาน ซึ่งเป็นผลมาจากการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีขอบข่ายงานวิชาการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จำแนกเป็น 7 งาน ดังนี้

2.1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตรของโรงเรียนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และเป็นไปตามกรอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 การวางแผนงานด้านวิชาการ หมายถึง ความสำเร็จในการบริหารจัดการรวบรวมข้อมูลระเบียบ และแนวทางปฏิบัติทางราชการเกี่ยวกับงานวิชาการ จัดทำและวางแผนงานวิชาการที่เป็นลายลักษณ์อักษร จัดวางตัวบุคคลให้มีหน้าที่ความรับผิดชอบ พร้อมทั้งประเมินแผนงานวิชาการและนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุง และพัฒนางานวิชาการ

2.3 การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดแผนการเรียน การจัดทำตารางสอน การจัดชั้นเรียน การจัดครูเข้าสอนแทน การจัดแบบเรียน การจัดซ่อมเสริม และการจัดห้องสมุด

2.4 การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนในการพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เน้นการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีทางการศึกษา การพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาสื่อการเรียนรู้อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้น

2.5 การนิเทศการศึกษา หมายถึง ความสำเร็จของโรงเรียนในการนิเทศการศึกษาให้มีคุณภาพทั่วถึง และต่อเนื่องเป็นระบบ และกระบวนการ

2.6 การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา หมายถึง ความสำเร็จในการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาการพัฒนาครู และนักเรียนให้มีความรู้ โดยใช้กระบวนการวิจัย การหาเหตุผลในการตอบปัญหา และเผยแพร่ผลงานวิจัย เพื่อการเรียนรู้ และพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.7 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ความสำเร็จในการจัดทำเอกสารหลักฐานการศึกษาให้เป็นไปตามระเบียบการวัด และประเมินผลของสถานศึกษา และอนุมัติผลการเรียน และจัดให้ซ่อมเสริมกรณีที่ผู้เรียนไม่ผ่านเกณฑ์การประเมิน การพัฒนาเครื่องมือในการวัด และประเมินผล จัดทำระบบสารสนเทศด้านการวัดประเมินผล และการเทียบผลการเรียน เพื่อใช้ในการอ้างอิง

3. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนที่เป็นสถานศึกษาของรัฐในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 มีจำนวนทั้งสิ้น 233 แห่ง ซึ่งในที่นี้ไม่ได้รวมถึงสถานศึกษาเอกชน

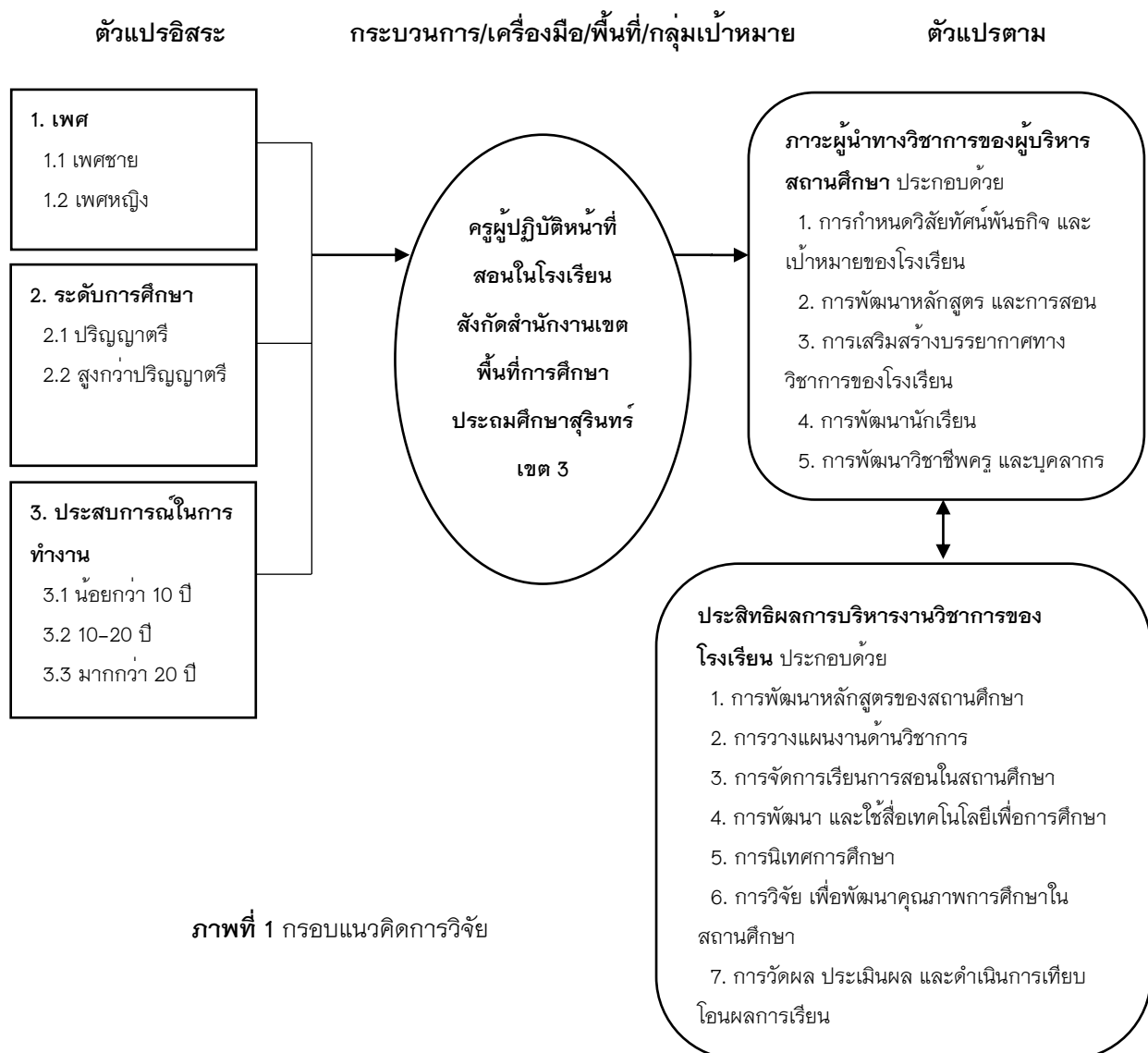
4. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้รักษาการในตำแหน่ง ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

5. ครูผู้สอน หมายถึง ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

จากผลการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวถึงทฤษฎี และแนวคิดต่าง ๆ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีการบริหารการศึกษา และทฤษฎีการพัฒนาหลักสูตรที่เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน และชุมชน) มาประยุกต์ใช้ในการศึกษาผลการบริหารงานวิชาการ โดยมีการพัฒนาวิธีการศึกษา และเครื่องมือที่สามารถวัดประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการได้ชัดเจน นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้นำแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาใช้ในการวิเคราะห์ผลลัพธ์ที่เกิดจากการนำภาวะผู้นำทางวิชาการไปปฏิบัติ ซึ่งสามารถช่วยให้การศึกษานี้สามารถให้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ตามแนวคิดของผู้วิจัยหลายท่าน แล้วนำมาสังเคราะห์สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ พื้นที่วิจัย คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

ประชากร คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 233 โรงเรียน โดยมีครูผู้สอนจำนวน 2,697 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 จำนวน 336 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของ Krejcie and Morgan (1970) และสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) และสุ่มตัวอย่างแบบตามสัดส่วน (Proportional)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยสร้างขึ้นแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้านเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ จำนวน 3 ข้อ มีลักษณะเป็นแนวตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีจำนวน 5 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 6 ข้อ รวมเป็นทั้งสิ้นจำนวน 30 ข้อ

และตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) มีจำนวน 7 ด้าน ซึ่งแต่ละด้านจะประกอบไปด้วยข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ รวมเป็นทั้งสิ้นจำนวน 35 ข้อ และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97

สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ 1) การหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item of Objective Congruence: IOC) และ 2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

สถิติพื้นฐาน ได้แก่ 1) ร้อยละ (Percentage) 2) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และ 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ 1) การทดสอบค่าที (t-test) 2) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Anova) และพบความแตกต่างจะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe) และ 3) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 336		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	4.31	0.50	มาก	2
2. การพัฒนาหลักสูตร และการสอน	4.46	0.37	มาก	1
3. การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	4.30	0.55	มาก	3
4. การพัฒนานักเรียน	4.24	0.47	มาก	4
5. การพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร	4.00	0.57	มาก	5
รวม	4.26	0.43	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.43) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตร และการสอน รองลงมาคือ ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยรวม และรายด้าน

ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	n = 336		แปลผล	ลำดับ
	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.47	0.47	มาก	1
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.47	0.44	มาก	2
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.17	0.60	มาก	7
4. การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.25	0.56	มาก	6
5. การนิเทศการศึกษา	4.43	0.51	มาก	3
6. การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.41	0.35	มาก	4
7. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.32	0.51	มาก	5
รวม	4.36	0.44	มาก	

จากตารางที่ 2 พบว่าประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.44) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ตามลำดับ

วัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร จำแนกตามเพศ โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 336				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	4.32	0.38	4.30	0.57	0.32	0.75
2. การพัฒนาหลักสูตร และการสอน	4.54	0.28	4.40	0.41	3.46	0.00*
3. การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	4.29	0.54	4.31	0.55	-0.36	0.72
4. การพัฒนานักเรียน	4.22	0.44	4.24	0.50	-0.36	0.72
5. การพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร	4.06	0.55	3.97	0.57	1.46	0.15
เฉลี่ย	4.29	0.39	4.24	0.46	0.86	0.39

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตร และการสอน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	n = 336					
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig
			สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายของโรงเรียน	4.26	0.56	4.39	0.37	-2.42	0.02*
2. การพัฒนาหลักสูตร และการสอน	4.41	0.42	4.53	0.25	-3.03	0.00*
3. การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน	4.22	0.59	4.43	0.45	-3.46	0.00*
4. การพัฒนานักเรียน	4.17	0.49	4.33	0.44	-3.04	0.00*
5. การพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร	3.95	0.63	4.09	0.45	-2.11	0.04*
รวม	4.20	0.48	4.36	0.34	-3.16	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า กลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มปริญญาตรีในทุกด้าน

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม และรายด้าน

ภาวะผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	sig
1. การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าหมายของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	3.322	2	1.661	6.78	.001*
	ภายในกลุ่ม	81.616	333	.245		
	รวม	84.938	335			
2. การพัฒนาหลักสูตร และการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.722	2	.861	6.29	.002*
	ภายในกลุ่ม	45.553	333	.137		
	รวม	47.275	335			
3. การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ของโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.979	2	1.489	4.99	.007*
	ภายในกลุ่ม	99.317	333	.298		
	รวม	102.296	335			
4. การพัฒนานักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	4.538	2	2.269	10.43	.000*
	ภายในกลุ่ม	72.429	333	.218		
	รวม	76.967	335			
5. การพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร	ระหว่างกลุ่ม	1.808	2	.904	2.81	.062
	ภายในกลุ่ม	107.252	333	.322		
	รวม	109.059	335			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	2.556	2	1.278	6.85	.001*
	ภายในกลุ่ม	62.109	337	.187		
	รวม	64.664	339			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามเพศ โดยรวม และรายด้าน

ประสิทธิผลการบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษา	n = 336				t	Sig
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.57	0.31	4.41	0.55	3.11	0.00*
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.56	0.33	4.41	0.49	3.23	0.00*
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.18	0.54	4.17	0.64	0.12	0.90
4. การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.26	0.40	4.24	0.65	0.30	0.76
5. การนิเทศการศึกษา	4.50	4.36	4.38	0.59	2.06	0.04*
6. การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.46	4.31	4.37	0.37	2.23	0.02*
7. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	4.31	4.50	4.33	0.51	-0.25	0.80
เฉลี่ย	4.41	0.35	4.33	0.49	1.55	0.12

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามเพศ โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ด้านการวางแผนงานด้านวิชาการ ด้านการนิเทศการศึกษา และด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 7 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม และรายด้าน

ประสิทธิผลการบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษา	n = 336					
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	Sig
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	4.43	0.54	4.54	0.34	-2.19	0.03*
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	4.42	0.48	4.55	0.34	-2.69	0.01*
3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	4.10	0.66	4.29	0.46	-2.83	0.01*
4. การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา	4.18	0.63	4.35	0.42	-2.79	0.01*
5. การนิเทศการศึกษา	4.36	0.57	4.54	0.36	-3.18	0.00*
6. การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา	4.37	0.39	4.47	0.27	-2.47	0.01*
7. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	3.24	0.54	4.45	0.43	-3.71	0.00*
รวม	4.30	0.49	4.46	0.32	-3.19	0.00*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 7 พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญา ตรี โดยค่าเฉลี่ยของกลุ่มผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีสูงกว่ากลุ่มปริญญาตรีในทุกด้าน

ตารางที่ 8 ผลการเปรียบเทียบประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวม และราย ด้าน

ประสิทธิภาพการบริหาร งานวิชาการในสถานศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	Df	MS	F	sig
1. การพัฒนาหลักสูตรของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.277	2	0.638	2.81	.062
	ภายในกลุ่ม	75.609	333	.227		
	รวม	76.886	335			
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	3.363	2	1.681	9.07	.000*
	ภายในกลุ่ม	61.763	333	.185		
	รวม	65.126	335			
3. การจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	6.853	2	3.426	9.91	.000*
	ภายในกลุ่ม	115.184	333	.346		
	รวม	122.037	335			
4. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	7.113	2	3.556	11.86	.000*
	ภายในกลุ่ม	99.885	333	.300		
	รวม	106.998	335			
5. การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	4.365	2	2.182	8.70	.000*
	ภายในกลุ่ม	83.528	333	.251		
	รวม	87.893	335			
6. การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.594	2	0.797	6.58	.002*
	ภายในกลุ่ม	40.314	333	.121		
	รวม	41.907	335			
7. การวัดผล ประเมินผลและ ดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	2.931	2	1.466	5.74	.004*
	ภายในกลุ่ม	85.078	333	.255		
	รวม	88.010	335			
รวม	ระหว่างกลุ่ม	3.221	2	1.611	8.52	.000*
	ภายในกลุ่ม	62.965	337	.189		
	รวม	66.186	339			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 8 ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยรวม และรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า

ตารางที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ

ตัวแปร	X1 การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าหมายของโรงเรียน	X2 การพัฒนาหลักสูตร และการสอน	X3 การเสริมสร้างบรรยากาศทางวิชาการ ของโรงเรียน	X4 การพัฒนานักเรียน	X5 การพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร	X ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา	Y1 การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	Y2 การวางแผนงานด้านวิชาการ	Y3 การจัดการเรียนการสอนใน สถานศึกษา	Y4 การพัฒนา และใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อ การศึกษา	Y5 การนิเทศการศึกษา	Y6 การวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในสถานศึกษา	Y7 การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการ เทียบโอนผลการเรียน	Y ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียน
X1	1.000	.794**	.790**	.686**	.779**	.916**	.692**	.784**	.869**	.949**	.953**	.766**	.815**	.937**
X2	.794**	1.000	.774**	.589**	.830**	.892**	.805**	.922**	.745**	.704**	.861**	.970**	.811**	.913**
X3	.790**	.774**	1.000	.649**	.816**	.919**	.605**	.760**	.784**	.739**	.795**	.759**	.981**	.866**
X4	.686**	.589**	.649**	1.000	.555**	.784**	.551**	.649**	.570**	.552**	.743**	.609**	.707**	.696**
X5	.779**	.830**	.816**	.555**	1.000	.907**	.824**	.804**	.896**	.723**	.798**	.854**	.834**	.912**
X	.916**	.892**	.919**	.784**	.907**	1.000	.782**	.879**	.881**	.832**	.935**	.887**	.943**	.977**
Y1	.692**	.805**	.605**	.551**	.824**	.782**	1.000	.804**	.668**	.603**	.771**	.774**	.653**	.829**
Y2	.784**	.922**	.760**	.649**	.804**	.879**	.804**	1.000	.708**	.702**	.840**	.901**	.793**	.902**
Y3	.869**	.745**	.784**	.570**	.896**	.881**	.668**	.708**	1.000	.860**	.829**	.771**	.812**	.911**
Y4	.949**	.704**	.739**	.552**	.723**	.832**	.603**	.702**	.860**	1.000	.881**	.665**	.755**	.886**
Y5	.953**	.861**	.795**	.743**	.798**	.935**	.771**	.840**	.829**	.881**	1.000	.803**	.828**	.951**
Y6	.766**	.970**	.759**	.609**	.854**	.887**	.774**	.901**	.771**	.665**	.803**	1.000	.812**	.897**
Y7	.815**	.811**	.981**	.707**	.834**	.943**	.653**	.793**	.812**	.755**	.828**	.812**	1.000	.901**
Y	.937**	.913**	.866**	.696**	.912**	.977**	.829**	.902**	.911**	.886**	.951**	.897**	.901**	1.000

** $p < .01$

จากตารางที่ 9 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับ ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r = .977^{**}$) และมีความสัมพันธ์สูงมากระหว่างด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากร กับด้านการนิเทศการศึกษา ($r = .951^{**}$) ซึ่งบ่งชี้ถึงความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ ผู้บริหารให้ความสนใจในการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และความต้องการของผู้เรียนในพื้นที่ ตลอดจนการเน้นการพัฒนาหลักสูตรและการสอนที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน การวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่ชัดเจน และการสื่อสารวิสัยทัศน์ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Puensa-ad (2017) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอคลองใหญ่ จังหวัดตราด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ Tapalad (2018) ที่ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ เมื่อจำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Silaphong (2021) เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้างานวิชาการ และมีผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ และจำแนกตามอำเภอที่โรงเรียนตั้งอยู่ โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Rojratthanaporn (2017) เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร พบว่า ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษา ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ทั้งนี้เป็น

เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำทางวิชาการสูง มักจะมีความสามารถในการกำหนดนโยบาย และวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเรียนการสอน ซึ่งช่วยสร้างทิศทางที่เหมาะสม และสนับสนุนให้เกิดการปฏิบัติที่สอดคล้องกับเป้าหมายทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tapalad (2018) เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในกลุ่มโรงเรียนนิคมพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากระบี่ เขต 1 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับการบริหารงานวิชาการ โดยรวม มีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอยู่ในระดับสูง คือ ด้านการนิเทศ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการเชื่อมโยงระหว่างลักษณะ และคุณสมบัติของผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับผลสัมฤทธิ์ในการบริหารงานวิชาการในโรงเรียน รวมถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ดังนี้

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3

สรุป

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงมาก ($r = .977^{**}$) ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาต่อไป โดยการเสริมสร้างภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์ชัดเจน การพัฒนาครู การสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีในการเรียนการสอน การใช้ข้อมูลและการประเมินผลในการปรับปรุงการบริหาร และการสร้างความร่วมมือระหว่างบุคลากรและชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ดียิ่งขึ้นในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการพัฒนาวิชาชีพครู และบุคลากรผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดทำแผนการพัฒนาวิชาชีพครูที่มีความชัดเจนและต่อเนื่อง ควรมีการประเมินความต้องการของครูและบุคลากร ในด้านทักษะและความรู้ที่ต้องพัฒนาเพื่อให้การฝึกอบรมและพัฒนาเป็นไปตามความต้องการจริง และสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาควรครอบคลุมทั้งด้านการสอน การวัดผลประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน และการใช้เทคโนโลยี เพื่อการศึกษา เพื่อให้ครูสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงและความต้องการใหม่ ๆ ของผู้เรียนได้

1.2 ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ด้านการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ผู้บริหารและครู ควรร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนการสอน โดยพิจารณาจากความต้องการของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น ควรมีการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น และทันสมัย โดยอ้างอิงจากหลักสูตรแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ในด้านทักษะชีวิต และทักษะทางวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนให้ครูใช้เทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการเรียนรู้

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยภายนอกที่อาจมีผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำทางวิชาการและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการ

2.3 ควรมีการศึกษาและเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการและประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนประเภทต่าง ๆ เช่น โรงเรียนประจำจังหวัด โรงเรียนในเขตเมือง หรือโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล

References

- Akem, I. (2014). *Factors affecting the effectiveness of academic management in private Islamic schools in Satun Province*[Master's thesis, Songkhla Rajabhat University].
- Chotikunchorn, S. (2018). A study of the relationship between academic leadership of school administrators and teaching efficiency of teachers under the office of Suratthani primary educational service area 3. *Nakhabut Paritat Journal*, 7(1), 90–100. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nakboot/article/view/96606>
- Kao-ian, J. (2014). *Academic management techniques in educational institutions: strategies and guidelines for professional administrators* (2nd ed.). Chanmuang Printing.
- Krejcie, R.V., & Morgan, D.W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607–610.
- McEwan, E. K. (2003). *7 steps to effective instructional leadership* (2nd ed.). SAGE.
- Office of the National Education Commission. (2010). *The National Education Act B.E. 2542 (1999) and its Amendments (No. 3) B.E. 2553 (2010)*. Office of the National Education Commission.
- PhraAnurak Judsee., & Poovatanakul, V. (2022). The relationship between the instructional leadership of the school administrators and the efficiency of learning management of the teachers in Phrapariyattidhamma school (general education) group 1. *MBU Education Journal: Faculty of Education Mahamakut Buddhist University*, 10(1), 144–155. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/edj/article/view/257456>

- Puensa-ad, S. (2017). *Academic leadership of administrators in Klong Yai district under Trat primary educational service area*[Master's thesis, Burapha University].
- Purkey, S., & Smith, M. (1983). Effective schools: A review. *The Elementary School Journal*, 83 (4), 427–452. DOI:10.1086/461325
- Rojratthanaporn, P. (2017). *Role of school administrators on promoting learning management in schools under the Samut Sakhon primary education service area office*[Master's thesis, Sukhothai Thammathirat Open University].
- Silaphong, C. (2021). *Instructional leadership of school administrators affecting an effectiveness of the academic affairs administration in schools under Sakon Nakhon primary educational service area office 1*[Master's Thesis, Sakon Nakhon Rajabhat University].
- Surin Primary Education Service Area Office 3. (2024). *Report on the Performance of Surin Primary Education Service Area Office 3*. Surin Primary Education Service Area Office 3.
- Tapalad, P. (2018). *Instructional leadership of administrators affecting academic administration of school in Nikompattana school group under Ryong primary educational service area office 1* [Master's Thesis. Burapha University].
- Tharasrisutthi, P. (2007). *Academic affairs management and administration*. Ramkhamhaeng University.
- Thayida, P., & Srimarut, B. (2022). The relationship between academic leadership of school administrators and the effectiveness of academic administration in schools under the office of education Chonburi municipality. *UMT Poly Journal*, 20(1), 83–95.
<https://so06.tci-thaijo.org/index.php/umt-poly/article/view/264349>